

Handleplan for læsning

Halgård Skole

Læsning er en aktiv meningsøgende proces, som involverer mange delfærdigheder: Læserens viden om sprog (syntaks, semantik og pragmatik), viden om verden, metabevidsthed (at overvåge sin læsning), hukommelse for tekst, ordkendskab (ordforråd og ordbilleder), bogstav-lyd kendskab samt viden om tekster (genre). Alle disse faktorer har indflydelse på elevens læsning.

Læseudvikling sker i et samarbejde. Holstebro Kommune skriver i deres handleplan for sprog og læsning for de 0.-16-årige:

Forældre er rollemodeller for deres børn, både når de taler, læser og skriver. En god sprogudvikling og dermed forudsætningerne for en god læseudvikling skabes primært i hjemmet. Skolen skal underbygge denne afgørende betydning, som forældrene har for barnets sprog- og læseudvikling. At blive en god læser kræver opbakning, interesse, og at forældre læser dagligt med barnet.

Vi ønsker på Halgård Skole at arbejde målrettet med elevernes læseudvikling i et samarbejde med skolens forældre.

Halgårdskoles handleplan for læsning

0.klasse

Formål med læseundervisningen er, at eleven fornemmer hvilken verden, der åbner sig via læsning, således at lærelysten fremmes. At eleven styrker og udvikler sine sproglige færdigheder og gøres sproglig parat til den fremtidige læse- skrive- og sprogindlæring

Mål for læsning:

- At finde og skrive sit eget navn
- At kende læse- og skriveretningen og enkle ordlæsestrategier
- At have viden om talesprogets funktioner
- At forstå der er sammenhæng mellem det talte og skrevne sprog
- At kunne eksperimentere med rim, bogstavlyde, ord og sætningsdannelse
- At kunne klappe stavelser
- At arbejde med sammensatte ord
- At kunne genkende bogstavernes lyd, navn og form, herunder benævnelsen vokaler og konsonanter (på nær q, w, x og z)
- At have viden om bogstavlyd-forbindelser og enkle regler for ord- og sætningsdannelse
- At kunne anvende det mundtlige sprog aktivt med begreber og sætninger
- At kunne veksle mellem at lytte aktivt til oplæsning og fortælling og udtrykke sig
- At kunne fortælle en oplevet eller opdigtet historie med begyndelse, handling og slutning
- At finde forlyd i lydrette ord
- At kunne læse små ord i en kendt sammenhæng og eksperimentere med at læse små tekster i forskellige medier
- At kunne gengive indhold af tekster
- At kunne børnestave ord og korte sætninger og eksperimentere med at skrive små tekster
- At kunne børnestave til egne tegninger

Handling:

I starten af 0. kl. udleveres kommunens læsefolder til forældrene. Folderen findes på Teams under læsevejleder. Der arbejdes med fonologisk opmærksomhed via materialet "Hop om bord i lyd og ord" fra forlaget Aesop. Fra januar bruges materialet "Søde ord" fra Alkalær. Skriveaktiviteter benyttes, da disse understøtter læseudviklingen fx børnestavning af småord og sætninger. Der anvendes kvalificerede it-programmer som "Den første læsning trin 0" og "Hop om bord". Eleverne trænes i at logge på computeren med deres unilogin. Det kompenserende læse/skrivestøtte program Appwriter introduceres med niveau 1 (se bilag). Jævnligt lånes bøger på biblioteket med begyndende blik på passende læseniveau. Der arbejdes med forskellige bevægelsesværksteder i forhold til fonologisk opmærksomhed, og der anvendes dialogisk oplæsning.

Evaluerings:

I september foretager børnehaveklasse-lederen Obligatorisk Sprogvurdering fra Rambøll sprog, som drøftes ved en sprogkonference i oktober.

I anden del af 0. klasse anvendes Hogrefes Bogstavprøve 1 og 2.

Særlig indsats - 0.klasse

Elever, der havner i kategorien særlig indsats, drøftes til en sprogkonference mellem skoleledelse, talekonsulent, læsevejleder, børnehaveklasse-leder. Derudfra udarbejdes der en handlingsplan, som skal løfte den usikre elev. Dette kunne indebære intensiv sprog-stimulering på mindre hold varetaget af børnehaveklasse-leder/pædagog.

I sidste halvdel af 0.kl. tilbydes et intensivt bogstavkursus for elever med særlige udfordringer i forhold til læsning. Dette varetages af læsevejlederen.

Læsevejlederen har mulighed for at lave en ordblinderisiko-test i slutning af 0.kl.

1.klasse

Eleverne skal i dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster. De skal styrke deres beherskelse af sproget og fremme lysten til at bruge det. Undervisningen skal stimulere elevens læse- og skrivelyst og give eleverne mulighed for at erfare, at læsning og skrivning kan give oplevelser og viden samt styrke og udvikle elevernes sproglige færdigheder.

Mål for læsning:

- At kunne vælge en tekst ud fra et mindre udvalg og have begyndende viden om tekstens sværhedsgrad
- At kunne forberede læsning gennem samtale i klassen med begyndende viden om forforståelse
- At kunne læse ord i tekster til klasses trinnet sikkert (lix 5-10)
- At kunne identificere ukendte ord i tekst og tale
- At have viden om bogstavernes kontekstbetingede udtaler (fx e` s lyd i lege)
- At have begyndende viden om ord og udtryk i instruktioner og opgaver
- At kunne gengive hovedindholdet af tekster til klasses trinnet
- At have viden om fortællende og informerende teksters struktur
- At kunne forbinde tekstens emne med egen viden, erfaring og ideer

Læseudviklingens slutfaser ved udgangen af 1. kl: (Det gode læseforløb af Ingvar Lundgren)

- At kunne lydere tre sproglyde sammen - danne syntese
- At kunne læse enkle, nye småord
- At kunne læse almindelige ord med automatik
- At kunne læse en enkel sætning og forstå indholdet
- At gerne ville lytte til historier
- At blive glad, når der læses sammen

Handling:

I starten af skoleåret udleveres kommunens læsefolder til forældrene. Folderen findes på Teams under læsevejleder. Til det første forældremøde informeres om, hvordan forældrene kan støtte deres barns læseudvikling. Brug evt. filmen om at læse med sit barn, som findes på www.aarhus.dk/read

Der læses dagligt via lærerens højtlesning, læsning af fælles tekster, makker-læsning og selvstændig læsning. Der bør være bøger og materialer i klassen, der er med til at give interesse for bøger og læselyst, ligesom jævnlige biblioteksbesøg kan stimulere eleverne læseinteresse. Der arbejdes med angrebs-teknikker som lydering, prikning af vokaler og orddeling. Der arbejdes med bogsystemet "Den første læsning" af Ina Borstrøm i 1. klasse på Halgård skole. Der arbejdes skriftligt med børnestavning og der bør være materiale i klassen, der giver skrivelyst. Computeren skal også være en del af læselivet i 1. klasse med brug af diverse digitale platforme som www.denforstelæsning. Ligesom www.frilæsning.dk fra Gyldendal. Det arbejdes videre med det kompenserende læse/skrivestøtte program Appwriter på niveau 2 (se bilag). Til den årlige skole/hjem-samtale informeres hjemmet om barnets læseudvikling evt. via Læsemåleren eller andet relevant evalueringsmateriale. Det kunne være lydrette letlæsningsbøger 0-4 fra Specialpædagogisk forlag, hold øje med antal fejllæsning og hvordan læsningen flyder.

Evaluering:

I foråret tages "Ordlæseprøve 1" af klasselæreren 1.klasse.

Særlig indsats - 1. klasse

Elever med særlige vanskeligheder tilbydes et læseløft-kursus varetaget af klassepædagog eller læsevejleder. Materialet "Søde ord" fra Alkalær anvendes.

Midtvejs og i slutningen af 1.klasse bør særligt elever, som har udvist risiko for ordblindhed i 0.klasse, testes med ordblinderisiko-testen.

2. klasse

Formål:

Eleverne skal i dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster. De skal styrke deres beherskelse af sproget og fremme lysten til at bruge det. Eleven skal fortsat have lyst til at læse og skrive og anvende læsning og skrivning i hverdagen. Eleven får oplevelsen af, at læsning giver oplevelser og bruger læsning til oplysning og information og bruger skrift som egentligt kommunikationsmiddel.

Mål:

- At kunne læse ord i tekster sikkert svarende til klasstrinnet (lix 10-15)
- At have viden om tekstens sværhedsgrad
- At kunne finde tekster på alderssvarende hjemmesider
- At have viden om hjemmesiders opbygning
- At kunne anvende og have viden om förlæsestrategier
- At have viden om stavemåder og betydning af ord i tekster til klasstrinnet
- At have viden om forskelle og ligheder i ords betydning
- At have viden om samspillet mellem tekstens informationer og læserens viden
- At kunne forholde sig til tekstens emne og har viden om enkle refleksionsspørgsmål

Læseudviklingens faser ved udgangen af 2. kl: (Det gode læseforløb af Ingvar Lundgren)

- At kunne beherske enkle fonemadditioner (f.eks. øl bliver til føl)
- At kunne afkode nonsensord
- At kunne læse en hel bog med enkel tekst og mange billeder på egen hånd
- At kunne opfatte "den røde tråd" i et hændelsesforløb
- At gå på biblioteket på eget initiativ

Handling:

Læsning og skrivning skal som i 1. klasse også prioriteres højt i 2. klasse. De tekster, som eleverne møder, er fortsat relativt lette, lydrette med en enkel syntaks. Det vil være særdeles givtigt også at begynde at fokusere på læseforståelse og udvikling af elevens ordforråd. På Halgård skole arbejdes der med bogsystemet "Den første læsning 2" af Ina Borstrom. Differentieret læseundervisning tilgodeser elevens læseudvikling. Her kan hjemmesider som www.frilæsning.dk og www.læsløs.dk være med til at give gode læseoplevelser. Det betyder, at elevernes daglige læsning på ca. 20 min. bør foregå i frilæsningsbøger valgt efter elevens læseniveau. Med hensyn til AppWriter arbejdes som i 1.klasse på niveau 2 (se bilag).

Til den årlige skole/hjem- samtale informeres hjemmet om barnets læseudvikling evt. via Læsemåleren eller andet relevant evalueringsmateriale.

Evaluering:

- Efterår frivillig national test læsning 2
- Forår Sætningslæseprøve 1 af dansklæreren
- Forår Nationaltest i læsning

Særlig indsats 2. klasse

Ligesom i 1.klasse kan elever med særlige vanskeligheder tilbydes et læseløft-kursus varetaget af klassepædagog eller læsevejleder. Materialet Søde ord fra Alkalær anvendes eller Pernille Frosts metode fra "Sikker læsestart" kan også anvendes som særlig indsats.

3. klasse

Eleverne skal i dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster. De skal styrke deres beherskelse af sproget og fremme lysten til at bruge det. Eleven skal fortsat bevare og udvikle lysten til at læse og skrive og anvende læsning og skrivning i alle fag.

Mål:

- Eleven kan navigere ud fra søgespørgsmål på alderssvarende hjemmesider og på biblioteket
- Eleven har viden om hjemmesiders struktur
- Eleven kan strukturere sin baggrundsviden
- Eleven har viden om metoder til strukturering af viden
- Eleven kan læse ord i tekster til klassesetningen hurtigt og sikkert (lix 15-20)
- Eleven har viden om regler for sammensætning af ord
- Eleven har viden om ordklasser og regler for bøjning af ord
- Eleven kan anvende ordbøger og opslagsværker til afklaring af ords betydning
- Eleven har viden om funktion og opbygning af opslagsværker og ordbøger
- Eleven kan identificere elementer i teksten, som skaber sammenhæng
- Eleven har viden om tekstbånd (f.eks. **fordi** det regnede)
- Eleven kan samtale om teksters budskaber
- Eleven har viden om teksters påvirkende funktion

Læseudviklingens faser ved udgangen af 3. kl: (Det gode læseforløb af Ingvar Lundgren)

- Eleven kan danne ord med given begyndelseslyd
- Eleven kan læse de fleste almindelige ord hurtigt, direkte og uden lydering
- Eleven kan følge og læse underteksterne på skærm
- Eleven læser kritisk og reflekterende
- Eleven fortæller og kommenterer ofte, hvad der står i medierne

Handling:

Læseundervisningen i 3. klasse foregår med mange forskellige teksttyper. Det er vigtigt at eleverne kan begynde at vurdere læsemåde og hvilke læseforståelsesstrategier, der vil være hensigtsmæssige at anvende. Bogsystemet "Fandango" fra Gyldendal kan anvendes. Læseaktiviteter, hvor man synliggør læsning i klassen er rigtig godt. Det kan være præsentation af bøger, bogorme der viser, hvor mange bøger der læses i klassen, ligesom en "læsekontrakt" kan være motiverende. Der kan også sættes fokus på læsehastighed i en periode. Det tilstræbes, at elever i 3. klasse kan læse 120 ord/minut. Brug evt. frilaesning.dk (læseræs). Læseforståelse kan man arbejde med ved at lade eleverne skrive spørgsmål til en læst tekst og arbejde med mundtlige og skriftlige referater og have fokus på det litterære arbejde, der kan foregå inden man skal læse en tekst. I forhold til AppWriter arbejdes som i 1. og 2. kl. på niveau 2 (se bilag).

Evaluerings:

I august tages DVO screeningstest af skolens læsevejleder.

I foråret "Ordlæseprøve 2" tages af dansklæreren.

Staveprøve ST3

Særlig indsats - 3.klasse

I begyndelsen af 3. klasse gennemfører alle elever den obligatoriske DVO-test, og elever, der har et usikkert resultat, testes individuelt.

Elever, som herefter skønnes at have fonologiske vanskeligheder, bliver efter samråd med dansklærer og forældre tilbudt et VAKS-kursus, som varetages af skolens læsevejleder/støttelærer. Fra 3.klasse (marts) er der mulighed for at blive ordblindetestet.

4. klasse

Eleverne skal læse og skrive for at lære. Her begynder eleverne i stadig højere grad at handle fagligt ved at arbejde undersøgende med sprog og tekster, og teksterne bliver i højere grad multimodale. Eleverne skal efterhånden kunne læse lette tekster flydende med umiddelbar genkendelse af mange ord, og de skal få mere og mere fokus på at læse for at få gode oplevelser og for at få faglig viden. Læsning bliver efterhånden også den væsentligste kilde til forståelse af nye ord, begreber og virkemidler i tekster.

Eleverne skal skrive tekster på baggrund af indholdet i læste, set og hørte tekster, som kan inspirere og kvalificere deres egne fremstillinger.

Det er vigtigt at få skabt læsere med en aktiv læseindstilling og med en stadig lyst til at læse.

I løbet af 4. klasse arbejdes der hen imod, at eleven lærer:

- At anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i alderssvarende tekster
- At læse tekster med sværhedsgrad lix 20-25
- At læse alderssvarende litteratur for aldersgruppen med en stille-læsehastighed på 120-150 ord i minuttet og for alderssvarende fagtekster på 100 ord i minuttet.
- At læse højtlesning med en læsehastighed på 90-140 ord i minuttet.
- At anvende stavetrin 3 – udnyttelse af lydfølgeregler. Eleverne er nu bevidste om forskellen på lydrette og ikke lydrette ord. De staver de lydrette ord rigtigt, men har stadig fejl i mange af de ikke lydrette ord
- At læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster med god forståelse
- At læse tekster op med tydelig artikulation og betoning samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel
- At læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
- At søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk
- At tilpasse læsehastighed, præcision og læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad
- At læse med bevidsthed om eget udbytte af det læste
- At udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner
- At nuancere skriftsproget gennem fortsat arbejde med sproglære
- At søge og vælge skøn- og faglitteratur på biblioteket og i digitale medier
- At læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden

Handling:

Træne genrekendskab og samtidig arbejde med begreberne: At læse på linjen, mellem linjerne og bag linjerne. Der findes gode træningsmaterialer til dette (f.eks. "Tid til læseforståelse"). "At læse med en blyant i hånden" vil aktivere læseren og holde fokus på tekstens indhold.

Læsning og skrivning er to sider af samme sag – genrekendskab og sproglære udvikles også gennem skrivning. Der findes gode træningsmaterialer til dette (f.eks. "Haps" og "Skrivetaklinger")

Hold øje med, hvor meget den enkelte elev læser i løbet af året, og hvordan læsehastigheden udvikler sig. Stil krav om, at der skal læses hver dag. Et godt udgangspunkt vil være mindst 1500 sider i løbet af et år.

Udvælg de læseforståelsesstrategier, klassen skal arbejde med (evt. i alle fag), og som kan støtte læsningen og udbyttet af en tekst (dansk3-6.gyldendal - brug strategier).

Arbejde med flydende læsning. Højtlesning i makkerpar eller efter CL principperne er med til at sikre, at eleverne får øvet artikulation, og dette sikrer samtidig, at de lærer at læse med forståelse og får udvidet deres ordforråd.

Fortsat arbejde med at bruge AppWriter i de skrive- og læsesituationer, hvor det kan være en støtte for enkelte eller alle elever. Alle elever skal gennemgå niveau 1 og 2 (se bilag). Vejledningen til niveau 2 findes på: www.legmedit.dk

I starten af skoleåret uddeles Holstebro Kommunes læsefolder. Folderen findes på Teams.

Evaluering:

National test i læsning. "Sætningslæseprøve 2" i marts og "Staveprøve 4" i maj/juni.

5. klasse

Det er vigtigt, at elevernes lyst til og interesse for at læse og skrive bevares og udvikles. Gennem læsning og skrivning i alle fag, skal eleverne udvikle deres evne til at analysere og kritisk forholde sig til tekster af forskellig art, og de skal gerne kunne anvende læsning både i og uden for skolen, så de nu "læser for at lære".

Der lægges vægt på elevernes fortsatte arbejde med udvikling af ordforråd og begreber. Læsning og skrivning udvikles i et fortsat samspil, og eleverne skal vænnes til at iagttage tekststrukturer og genretræk og reproducere dem i egne tekster. Elevernes færdigheder i at læse og fremstille, herunder skrive, stave og formidle, skal udvikles og konsolideres i arbejdet med alle typer tekster.

I løbet af 5. klasse arbejdes der hen imod, at eleven lærer:

- At læse tekster af sværhedsgrad lix 25-30.
- At læse alderssvarende litteratur for aldersgruppen med en stille-læsehastighed på 150-170 ord i minuttet og for alderssvarende fagtekster på 120 ord i minuttet.
- At læse højtlesning med en læsehastighed på 110-150 ord i minuttet.
- At stave alle almindelige ord sikkert (anvende stavetrin 4 – udnyttelse af det morfematiske princip. Eleverne er sikre i stavningen af lydrette og ikke lydrette ord, men får stadig fejl, fordi de forveksler morfemer eller overgeneraliserer)
- At læse og reflektere over forskellige slags tekster såvel skønlitterære som faglitterære
- At nærlæse og forholde sig kritisk og analyserende til teksten under læsningen
- At søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
- At fastholde hovedindholdet i en tekst ved hjælp af understregning, resume og referat
- At styrke den flydende læsning ved at læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål
- At læse og anvende billeder, skemaer, diagrammer, kurver og tabeller i multimodale tekster
- At læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
- At søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning
- At kende forskellige læseteknikker
- At læse på, mellem og bag linjerne
- At øge læsehastigheden men samtidig tilpasse læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad.
- At udvikle og vedligeholde gode læserutiner og oparbejde læsekultur

Handling:

At læse for at lære. Der undervises i strategier til læseforståelse før, under og efter læsning. Det er også vigtigt at eleverne i 5. klasse læser tekster i mange forskellige genrer og lærer at tilpasse læsemåden. Faglærerne kan evt. sammen vælge de læseforståelsesstrategier klassen skal arbejde med i alle fag.

Eleverne undervises i at nærlæse, punktlæse og overblikslæse (materialet "Læs med" kan bruges til dette arbejde eller dansk3-6.gyldendal.dk -læseteknik).

Hold øje med hvor meget den enkelte elev læser i løbet af året. Stil krav til eleverne om, at der skal læses hver dag. Læsemængden skal som minimum være den samme som foregående år. Et godt udgangspunkt vil være 2000-2500 sider i løbet af året. Et dagligt læsebånd, oprettelse af læsekontrakter eller udfyldning af et læsebarometer kan hjælpe med til dette.

Fortsat arbejde med at bruge AppWriter i de skrive- og læsesituationer, hvor det kan være en støtte for enkelte eller alle elever. Alle elever skal gennemgå niveau 1 og 2 (se bilag). Vejledningen til niveau 2 findes på: www.legmedit.dk

Læsehastigheden kan trænes på dansk3-6.gyldendal.dk, frilaesning.dk (læseræs) eller på undervis.dk

Retskrivningsprøver og læseprøver findes på webproevertildansk5-6.gyldendal.dk

Arbejde med flydende læsning. Højtlesning i makkerpar eller efter CL principperne er med til at sikre, at eleverne får øvet artikulation, og dette sikrer samtidig, at de lærer at læse med forståelse og får udvidet deres ordforråd.

Vær opmærksom på de elever, der har afkodningsvanskeligheder, skal have mulighed for at få alderssvarende læseoplevelser ved at "læse med ørerne".

Evaluering:

Tekstlæseprøve 6 fra Hogrefe i marts måned.
"Staveprøve 5" i maj/juni måned.

6. klasse

Der lægges vægt på elevernes fortsatte arbejde med udvikling af ordforråd og begreber. Læsning og skrivning udvikles i et fortsat samspil, og eleverne skal vænnes til at iagttage tekststrukturer og genretræk og reproducere dem i egne tekster.

Elevernes færdigheder i at læse og fremstille, herunder skrive, stave og formidle, skal udvikles og konsolideres i arbejdet med alle typer tekster. Der stilles større krav til elevernes evne til at undersøge, systematisere, strukturere og vurdere indholdet i de tekster, de arbejder med.

Eleverne skal kunne overvåge egen læseforståelse og revidere egen arbejdsproces, når de læser og fremstiller tekster, og de skal kunne perspektivere tekster i forhold til andre tekster.

Eleverne skal udvikle et fagsprog, så de kan udtrykke sig om egen læreproces ved fx at sætte ord på brugen af læseforståelsesstrategier, skrivestrategier og analyseredskaber til fortolkning og kommunikation.

I løbet af 6. klasse arbejdes der hen imod, at eleven lærer:

- At kunne læse tekster af sværhedsgrad lix 30-35 med et alderssvarende indhold.
- At læse alderssvarende litteratur for aldersgruppen med en stille-læsehastighed på 200 ord i minuttet og alderssvarende fagtekster på 140 ord i minuttet.
- At læse højtlesning med en læsehastighed på 110-160 ord i minuttet.
- At anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
- At læse sprogligt udviklende tekster og bruge varierede læseforståelsesstrategier
- At søge ordforklaringer til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
- At kende forskellige læseteknikker
- At læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål
- At udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad
- At fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form
- At læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste
- At søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning
- At anvende stavetrin 4 – udnyttelse af det morfematiske princip. Eleverne er sikre i stavningen af lydrette og ikke lydrette ord, men får stadig fejl, fordi de forveksler morfemer eller overgeneraliserer

Handling:

Fokus på læseforståelse og læseforståelsesstrategier i alle fag.

Hold øje med hvor meget den enkelte elev læser i løbet af året. Stil krav til eleverne om, at der skal læses hver dag. Læsemængden skal som minimum være den samme som foregående år. Et godt udgangspunkt vil være 3000 sider i løbet af året. Et dagligt læsebånd, oprettelse af læsekontrakter eller udfyldning af et læsebarometer kan hjælpe med til dette. Elever med afkodningsvanskeligheder skal have mulighed for at "læse med ørerne".

Læsehastigheden kan trænes på dansk3-6.gyldendal.com, frilaesning.dk (læseræs) eller på undervis.dk
Retskrivningsprøver og læseprøver findes på webproevertildansk5-6.gyldendal.dk

Der undervises i strategier til læseforståelse før, under og efter læsning. Det er også vigtigt at eleverne i 6. klasse læser tekster i mange forskellige genrer og lærer at tilpasse læsemåden. Faglærerne kan evt. sammen vælge de læseforståelsesstrategier klassen skal arbejde med i alle fag.

Fortsat arbejde med at bruge AppWriter i de skrive- og læsesituationer, hvor det kan være en støtte for enkelte eller alle elever. Alle elever skal gennemgå niveau 1 og 2 (se bilag). Vejledningen til niveau 2 findes på: www.legmedit.dk

Eleverne undervises i at nærlæse, punktlæse og overblikslæse (materialet "Læs med" eller dansk3-6.gyldendal.dk - brug læseteknikker - kan bruges til dette arbejde).

Eleverne skal vide, hvor og hvordan de selv kan (og skal) søge efter ordforklaringer, når de støder på ord, de ikke forstår.

Evaluerings:

National test i læsning i februar-april.

"Tekstlæseprøve 7" fra Høgrefer i marts måned.

"Staveprøve 6" i maj/juni.

7. klasse

Elevernes tilegnelse af et varieret og sikkert ord- og begrebsforråd står fortsat centralt, og færdigheder i at læse, skrive og stave konsolideres.

Genarbejdet skal stå centralt, og eleverne skal arbejde med at kunne genkende, fortolke og reproducere de forskellige genrer både i de skriftlige, mundtlige og multimodale tekster.

Eleverne skal blive i stand til at læse mere omfangsrige tekster, og der skal fortsat arbejdes med at fastholde og udbygge læselyst og læsevaner. Eleverne skal læse og skrive tekster, som er stadig mere komplekse og flertydige, og som kan lægge op til forskellige fortolkninger. Eleverne skal kunne fremstille større multimodale tekster, og de skal kunne begrunde deres fortolkninger med udgangspunkt i teksters udsagn.

I løbet af 7. klasse arbejdes der hen imod, at eleven lærer:

- At læse tekster af sværhedsgrad lix 35-40 med et alderssvarende indhold.
- At læse alderssvarende litteratur for aldersgruppen med en stille-læsehastighed på ca. 225 ord i minuttet og for alderssvarende fagtekster på ca. 150 ord i minuttet.
- At læse højtlesning med en læsehastighed på 120-170 ord i minuttet.
- At læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse
- At læse tekster flydende op med tydelig artikulation og fortolkende betoning samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og kommunikationssituation.
- At beherske sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
- At læse sprogligt udviklende tekster
- At søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
- At anvende hensigtsmæssige læseteknikker
- At læse sig til danskfaglig viden
- At læse med høj bevidsthed om eget udbytte af det læste
- At fastholde hensigtsmæssige læserutiner med henblik på en langsigtet læsekultur
- At foretage målrettet og kritisk søgning af skøn- og faglitteratur på bibliotek og digitale medier til egen læsning og opgaveløsning
- At udtrykke sig så sammenhængende og varieret som muligt såvel mundtligt som skriftligt
- At anvende stavetrin 5 – beherskelse. Eleverne behersker nu stort set stavningen uden fejl

Handling:

Nogle elever læser nu meget og af lyst, men andre skal holdes i gang for at udvikle deres ordforråd, ordforståelse og læsehastighed. Stil derfor stadig krav om, at der dagligt bliver læst – gerne i forskellige genrer. Mål jævnlige læsehastighed og antal læste sider (mindst 3000 sider). Læsehastigheden kan trænes på Gyldendals webprøver.

Retskrivning kan trænes på Gyldendals webprøver.

Gyldendals weblæseprøver (4 øveprøver og 3 læseprøver). Booke på booking.webproever.dk og eleverne har adgang på test.webproever.dk

Læseteknikkerne nærlæsning, oversigtslæsning og punktlæsning konsolideres, så eleverne selv kan vurdere hvilken læseteknik, der skal bruges (materialet "Læs på" kan bruges til dette arbejde)

Det talte sprog skal fortsat være i fokus. Brug evt. nogle af strukturerne fra Cooperative Learning til at aktivere alle elever.

Fortsat arbejde med at bruge AppWriter i de skrive- og læsesituationer, hvor det kan være en støtte for enkelte eller alle elever. Alle elever skal gennemgå niveau 1 og 2 (se bilag). Vejledningen til niveau 2 findes på: www.legmedit.dk

Elever, der har brug for it-kompenserende hjælp til afgangsprøven, skal allerede nu bruge det som redskab i dagligdagen.

Genrekendskab, læsemåde, læsehastighed og forståelse er vigtige nøgleord at tænke ind i den daglige undervisning.

Evaluering:

"Læseprøve 8,1" Gyldendal

"Staveprøve 7" tages i maj/juni.

4. - 7. klasse

Den nationale ordblindetest tilbydes elever, som i DVO-testen i 3. klasse placerede sig i risikozonen for at være ordblinde. Testen tages af skolens testlærer med samtykke fra elevens forældre.

Bliver en elev på Halgård Skole testet ordblind, så tilbydes forældre og elev et møde på skolen, hvor der bliver aftalt, hvad vi i fællesskab kan gøre, for at hjælpe eleven. Der vil også være mulighed for, at eleven deltager på et kursus for at lære de hjælpemidler, der er til rådighed at kende.

Holstebro Kommune har et kursustilbud til elever fra 4. - 6. klasse der er i svære og vedvarende læsevanskeligheder. Der skal søges om optagelse til dette kursus, og optagelsen vurderes ud fra resultater af læse- og staveprøver samt evt. en PPR-undersøgelse.

Halgård Skole kan tilbyde elever, der i en kortere periode har brug for at træne på et mindre hold, et læse- og stavekursus.

Gode materialer til træning af læsehastighed og flydende læsning:

- Frilaesning.dk (læseræs)
- "Læsemåleren" Jørgen Frost
- Undervis.dk
- "Flydende læsning i praksis" Gertrud Brandt
- "Den lille bog om flydende læsning - 28 øvelser med gentaget læsning" Karin Erbo Jensen
- Træning af læsehastighed på Gyldendal web

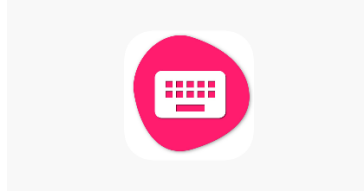
Gode materialer til træning af læseforståelse, genrekendskab m.m.:

- "Tid til Mini læseforståelse" Lena Bülow-Olsen m.fl.
- "Tid til læseforståelse A, B, C, D" Lena Bülow-Olsen m.fl.
- "AKTIV læsning og skrivning i overbygningen - en aktivitetsmappe" Birgitte Blomgren m.fl.
- "Fang en fagtekst" Joy Lieberkind
- "Fagtekster fanger" Joy Lieberkind
- "Haps - kender du teksttypen 1 + 2" Trine May m.fl.
- "Skrivetaklinger" Kirsten Koch Jensen
- "Læsetaklinger 1 + 2" Kirsten Koch Jensen
- "Læs med" og "Læs til" Hanne Fabrin
- "Læs genrer med CL" (serie) Trine May
- "Lad sproget bære" af B. Johansen og A. S. Ring

Gode teoribøger:

- "Læseforståelse - hvorfor og hvordan" Berete Brudholm
- "Cooperative learning" Jette Stenlev
- "Principper for god læseundervisning" af J.Frost
- "Opdagende skrivning" af Korsgaard

AppWriter

Niveau 1

Gennemgå disse funktioner i AppWriter bjælken:

Første symbol (pilen) er oplæsning

Andet symbol er indstilling af hastighed og stemme. Hastigheden kan indstilles fra 1-7, og på dansk kan man vælge mellem stemmerne Naja og Mads.

Tredje symbol (bogen med et a på forsiden) er indstilling af ordforslag. Her skal der være flueben ud for "ordforslag", "tag højde for kontekst" og "læs ord".

Fjerde symbol (den åbne bog) er ordbogen. Når man skriver eller læser en tekst, så kan man markere et ord og i ordbogen få ordforklaring m.m. Dette kan afprøves under den skriveøvelse, som I senere skal i gang med alt efter hvilken årgang, der arbejdes på.

Femte symbol (Dannebrog) er valg af sprog. Der kan vælges mellem dansk, engelsk, tysk og arabisk.

Sjette symbol (de tre vandrette linjer) er en menu af muligheder, der er i AppWriter.

Nu skal der arbejdes med AppWriter:

0.-3. klasse:

Log først på AppWriter. AppWriter er på skrivebordet. Log på med uni-login.

Åbn derefter et word-dokument.

Lad eleverne skrive en "klikhistorie", hvor ordforslagene skal bruges til at danne historien.

Få AppWriter til at læse teksterne højt. Prøv også at skifte stemme og hastighed.

De årgange, der har engelsk, kan prøve at skifte sprog og igen skrive en klikhistorie eller små sætninger med hjælp fra ordforslagene. Lyt også til den efterfølgende oplæsning.

Nu har eleverne arbejdet med AppWriter i den udgave, der er på skrivebordet. Der er også en cloud udgave, der skal bruges, når der arbejdes på nettet og i Office 365 Word Online. Eleverne skal til sidst installere denne udgave. Følg beskrivelsen, der findes her:

<https://www.legmedit.dk/appwriter-agenter/>

Når denne udgave er installeret, så prøv at arbejde på samme måde med Cloud-udgaven i Office 365 Word Online.

4.-7. årgang:

Log først på AppWriter. AppWriter er på skrivebordet. Log på med uni-login.

Åbn derefter et word-dokument.

Nu skal eleverne skrive frit eller efter et emne valgt på forhånd. Brug ordforslagene. Introducer jokertegnet (*), der kan erstatte et eller flere bogstaver i et ord. Se på ordforslagenes farve. Den blå baggrund er ordforslag, som AppWriter foreslår uden at de følger elevernes bogstavrækkefølge.

Lad eleverne lytte til det de har skrevet. Prøv også at skifte stemme og hastighed og lyt til teksten igen.

I AppWriter-bjælken er der en ordbog (symbolet forestiller en åben bog). Marker et ord i den skrevne tekst og se hvilken hjælp man kan få fra ordbogen.

Skift sprog til enten engelsk eller tysk. Skriv igen en historie eller korte sætninger med hjælp fra ordforslagene. Lyt også til den efterfølgende oplæsning.

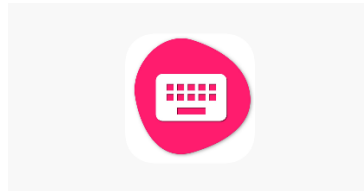
Under menuen (de tre vandrette streger) er der en funktion, der hedder "Udklipslæser". Udklipslæseren bruges til at læse tekster op på nettet, når teksten ikke kan markeres. Find på nettet f.eks. et billede med tekst. Vælg "Udklipslæser" og marker teksten og lyt til oplæsningen.

Nu har eleverne arbejdet med AppWriter i den udgave, der er på skrivebordet. Der er også en cloud udgave, der skal bruges, når der arbejdes på nettet og i Office 365 Word Online. Eleverne skal til sidst installere denne udgave. Følg beskrivelsen, der findes her:

<https://www.legmedit.dk/appwriter-agenter/>

Når denne udgave er installeret, så prøv at arbejde på samme måde med Cloud-udgaven i Office 365 Word Online.

AppWriter

Niveau 2:

1.-3. klasse:

Venskabsklasserne kommer og skal undervise 1. - 3. klasse i følgende:

- AppWriter-bjælkenes funktioner repeteres
- Åbne AppWriter cloud og office 365 word online
- Skrivning i AW med brug af jokertegn (*)
- Brug af ordbog
- PDF fremviser (hente en pdf og skrive i en pdf)

Alle elever har, inden de mødes med deres venskabsklasser, arbejdet med alle de funktioner, de selv skal undervise videre i. Her er linket til deres manual, hvis der skulle blive brug for den:

<https://www.legmedit.dk/appwriter-agenter/>

4.-7. klasse:

Parvis arbejder eleverne i kursushæftet, der findes på dette link (der er et trykt eksemplar til alle lærere):

<https://www.legmedit.dk/appwriter-agenter/>